

STUDIJŲ DALYKO APRAŠAS (C grupei)

Dalyko kodas	Dalyko grupė	Dalyko apimtis ECTS kreditais	Dalykas atestuotas	Dalyko atestacija galioja iki	Reg. Nr.
SPK5009	C	6	2011.06.01	2013.06.01	

Dalyko tipas (privalomas ar pasirenkamas)	Privalomas
Dalyko lygmuo (priklausymas studijų pakopai)	Magistro
Semestras, kuriame teikiamas dalykas	Pavasario
Studijų forma (auditorinė ar nuotolinė)	Auditorinė

Dalyko pavadinimas lietuvių kalba

POSTKOLONIALIZMAS VIDURIO IR RYTŲ EUROPOJE

Dalyko pavadinimas anglų kalba

POSTCOLONIALITIES IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE

Trumpa dalyko anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Pagrindinės kolonializmo ir postkolonializmo studijų teorinės koncepcijos. Kolonijinių visuomenių specifika. Diskursyvinės dominavimo formos: švietimas, kalba, reprezentacija. Europocentrizmas, imperializmas, orientalizmas. Dekolonizacijos procesų istorinė ir kultūrinė analizė. Pokolonijinių visuomenių specifika. Postkolonijinis identitetas: hibridiškumas ir mimikrija. Sovietinė kolonizacija: Rytų Europos atvejo analizė. Posovietinės visuomenės: hibridinis identitetas, išsivadavimo fantazijos ir pasipriešinimo diskursai.

Dalyko anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

This course aims to give students knowledge about the key concepts in colonial and postcolonial studies, specifics of colonial and postcolonial societies; discursive forms of imperial oppression and domination such as language, culture, education etc., complex epistemic relations between West and Orient; to illuminate the colonial aspects of the Soviet modernization, to give competence in analyzing the postcolonial nature of emerging post Soviet national independencies in terms of literature, history, identity, nationalism, narratives of emancipation and resistance.

Būtinasis pasirengimas dalyko studijoms

Socialinių mokslo bakalauro laipsnis

Dalyko tikslas

Analizuoti ir tirti kolonializmo bei postkolonializmo teorijas bei jų pritaikomumą Vidurio ir Rytų Europos kontekste

Studijų programos ir dalyko rezultatų, studijavimo pasiekimų įvertinimo kriterijų sąsajos

Studijų programos rezultatai	Dalyko rezultatai	Studijavimo pasiekimų įvertinimo kriterijai
1. Apibūdinti žiniasklaidoje ir viešojoje erdvėje vykstančius procesus šalies bei tarptautiniu mastu ir įvertinti juos platesniame sociokultūriniame, ekonominiame, politiniame ir istoriniame kontekste.	Suvokti pagrindines kolonializmo bei postkolonializmo teorines koncepcijas bei kolonijinių ir postkolonijinių visuomenių specifiką.	Apibrėžtos pagrindinės kolonializmo bei postkolonializmo studijų koncepcijos.
	Suvokti ekonominius, politinius ir kultūrinius kolonizacijos bei dekolonizacijos procesų aspektus.	Aptarta kolonijinių bei pokolonijinių visuomenių specifika.
	Nusakyti ir paaiškinti kompleksiškas sąsajas tarp dominavimo, kalbos, kultūros, identiteto, istorijos ir politikos.	Aptartos sąsajos tarp ekonominio, karinio bei kultūrinio dominavimo.
2. Įvertinti žiniasklaidos sistemų transformacijas globalizacijos ir mediatizacijos kontekste, analizuojant informacinį turinį, auditorijas, technologijas bei organizacijas.	Atpažinti ir paaiškinti kolonizacijos aspektus sovietinės sistemos plėtros procese.	Aptarti pagrindiniai sovietinio kolonializmo aspektai.
	Atpažinti ir interpretuoti postkolonializmo apraiškas posovietiniame kontekste.	Aptartos sąsajos tarp postkolonijinių bei posovietinių visuomenių.

Dalyko rezultatų ir turinio sąsajos

Dalyko rezultatai	Turinys (temos)
1. Aptarti „kolonializmo“ sąvokos vartojimą, kolonijų	“Kolonializmas”: klasikinė prasmė. “Kolonializmo” termino vartojimas kituose kontekstuose. Klasikinė kolonializmo samprata. Kolonijų tipai

tipus, kolonializmo chronologiją bei ideologiją.	Kolonializmo ideologija.
2. Aptarti Vidurio ir Rytų Europos istoriją kolonializmo teorijų kontekste.	Vidurio ir Rytų Europa kolonializmo teorijų kontekste: Semi kolonializmai, „nesting“ (besisluoksniuojantys) kolonializmo diskursai Balkanai, Baltijos šalys, Rusija travelogue žanro atsiminimuose
3. Išanalizuoti Rusijos vaidmenį kolonializmo bei postkolonializmo teorijų kontekste.	Rusijos kolonializmas ir klasikinis kolonializmas: skirtybės ir bendrybės . Rusijos kolonijinės ekspansijos sritys. E.Said'o nuostatos rusiškojo kolonializmo atžvilgiu.
4. Aptarti Sovietų Sąjungą kaip moderniojo kolonializmo alternatyvą	Sovietinė imperija – alternatyvus modernybės ir kolonializmo variantas? Pagr. priežastys, dėl ko buvęs Rytų blokas nenagrinėjamas kolonializmo teorijų kontekste
5. Aptarti marksistinę moderniojo kolonializmo interpretaciją	Kolonializmas, modernybė, industrializacija. K.Marksas apie onializmą Indijoje. Leninas: kolonializmas ir imperializmas. Kodėl nekilo revoliucija vakaruose? Trečiojo pasaulio proletariato istorinė misija (pg Leniną)
6. Aptarti, kaip konstruojamas ir palaikomas kolonisto kultūrinis viršenybiškumas bei kolonizuotojo antrarūšiškumas;	Kolonijinis subjektas kaip „the Mimic man“ (H.Bhaba) Švietimas ir kolonializmas: Macaulays „Minutes on Indian education“. Macaulay's „class of the interpreters“. Sovietinė nomenklatura kaip apšviestas kolonijinis elitas / interpretatorių klasė
7. Aptarti subaltern sąvoką bei kolonijinio subjekto pasipriešinimo strategijas	E.Hobsbawm ir R.Guha: „politikos“ ir „politiškumo“ sampratos. <i>Tylioji rezistencija. J.Scott „The Silent Resistance“</i> . Slaptieji ir viešieji transkriptai, politinis sanitarinis kordonas.
8. Aptarti individo bei valstybės santykį bei pasipriešinimo strategijas Sovietų Sąjungoje kolonializmo teorijų kontekste	Soviet subject ir valstybės santykis. <i>A.Yurchak „Hegemony of the form“ A.Štromas: intrastruktūriniai disidentai, latentiniai disidentai, disidentai prieš savo valią</i> . Tylusis disidentizmas ir „nepalaikymo“ strategija.Habitacijos samprata
9. Aptarti sąsajas tarp kolonializmo bei feminizmo.	Kolonizuota moteris kaip ultimate subaltern: tarp švietėjiško vakarų imperializmo ir patriarchalinio vietos nacionalizmo. Fr. Fanon „Unveiling Algeria“: feministinio imperializmo kritika. Fr. Fanon Edipo komplekso kaip europocentristinio kritika. Kolonizuotas vyras: neurotiškas vyriškumas. Effeminated bengali. „White men protecting brown women from brown men“
10. Išnagrinėti sąsajas tarp posovietinių bei pokolonijinių visuomenių,	Rytų Europa kaip naujasis Orientas: švietėjiška Vakarų misija bei reformuojamas subjektas. S Sampson“ System Export“; Buchowski on Polish „oriental“ subject; K Robins „Interrupted identities: Turkey / Europe“

Studijų metodai (dėstymo ir studijavimo)

Dėstymo metodai: pasakojimas, aiškinimas, konsultavimas. **Studijų metodai:** diskutavimas, darbas su šaltiniais

Studijavimo pasiekimų vertinimo metodai

Diskusijų stebėjimas, esė skaitymas

Studentų darbo krūvio paskirstymas valandomis (kontaktinio ir savarankiško darbo val.)

Paskaitos – 45 val.
Seminarai –22,5 val.
Referatas – 55 val.
Savarankiškas darbas (tame tarpe, pasirengimas kolokviumui ir egzaminui) – 37,5 val.

Kaupiamojo balo sandara ir jo dedamųjų svoris

Kolokviumas – 25%
Referatas ir seminarai– 25%
Egzaminas – 50%

Rekomenduojama literatūra

Nr.	Leidimo metai	Leidinio autoriai ir pavadinimas	Leidykla	Egzempliorių skaičius		
				Universiteto bibliotekoje	Metodiniuose kabinetuose	Kitose bibliotekose
Pagrindinė literatūra						
1.	2006	Baltic Postcolonialism. Kelertas, Violeta (Ed.)	Rodopi	Yra		
2.	2006	E.Said: Orientalizmas	Apostrofa	Yra		
3.	1989	The empire writes back / B. Ashcroft, G. Griffiths, H. Tiffin.	Routledge	Yra		
4.	1994	L.Wolf Inventing Eastern Europe	Standford	Yra		
Papildoma literatūra						
		<i>Kompendiumas pateiktas paskaitų metu</i>				

Dalyko programos rengėjas/-ai

Doc. dr. Rasa Baločkaitė, VDU PMDF Socialinės ir politinės teorijos katedra